

Sygn. akt I CSK 1455/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku A. K.
z udziałem Skarbu Państwa reprezentowanego przez Lasy Państwowe
Nadleśnictwo R. i M. K.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w C.
z dnia 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt VI Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) oddala wniosek uczestnika Skarbu Państwa o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w C. oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w C. z 2 września 2020 r., którym oddalono jego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia oznaczonej części nieruchomości, należącej do uczestnika Skarbu Państwa.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, wnioskodawca wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności pominięcia jako spóźnionego

wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze uczestniczki postępowania M.K. przez Sąd odwoławczy w oparciu o podstawę art. 381 k.p.c. w sytuacji, gdy przedmiotowy wniosek dowodowy został złożony już na etapie postępowania przed Sądem Rejonowym. Skarżący odwołał się do regulacji art. 227 k.p.c. i podał, że wprowadza on ograniczenie co do zawartości treściowej określonych dowodów powoływanych przez strony, bowiem do zamknięcia rozprawy strona może przytaczać jedynie takie dowody, które służą uzasadnieniu jej twierdzeń, mających jednakże istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a niedopuszczenie dowodu z przesłuchania uczestniczki pozbawiło strony prawa do skorzystania z uprawnień przewidzianych w art. 380 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle

zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Zagadnienie prawne sformułowane w skardze kasacyjnej nie czyni zadość wskazanym wymaganiom, gdyż odrywa się od postawionych w skardze zarzutów. Należy zwrócić uwagę, że w skardze kasacyjnej skarżący postawił zarzuty naruszenia:

1. art. 172 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wnioskodawca A. K. oraz jego żona M. K. nie spełnili przesłanek warunkujących nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie, i oddalenie wniosku w całości,
2. art. 339 w związku z art. 6 k.c. (omyłkowo oznaczony jako art. 399 k.c., co zostało sprostowane przez skarżącego pismem z 15 listopada 2021 r.) przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wnioskodawca nie wykazał władania w określonych granicach nieruchomością wskazaną we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia;
3. art. 227 k.p.c. przez pominięcie dowodu z przesłuchania M. K. w sytuacji, gdy uczestnik posiada informacje mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadziło Sąd do błędnego ustalenia, że wnioskodawca A. K. oraz jego żona M. K. nie spełnili przesłanek warunkujących nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie i oddalenie wniosku w całości.

Ostatni z zarzutów pierwotnie miał postać naruszenia art. 227 w związku z art. 207 § 6 k.p.c., jednak w piśmie pełnomocnika skarżącego uzupełniającym braki skargi kasacyjnej w zakresie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zarzut naruszenia przepisu art. 227 § 6 k.p.c. został wycofany (pełnomocnik wniósł o sprostowanie zarzutu przez eliminację art. 207 § 6 k.p.c. z uwagi na jego uchylenie).

Oznacza to, że art. 381 k.p.c., którego dotyczy zagadnienie prawne, nie został objęty podstawami skargi kasacyjnej i ewentualne wątpliwości skarżącej dotyczące jego wykładni nie mogą stanowić skutecznej podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zważywszy, iż Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach podstaw (por. art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Z kolei odwołanie się do art. 227 k.c. nie jest wystarczające, by stwierdzić, jakie wątpliwości i czy w ogóle, skarżąca formułuje na jego tle. Ponadto powinno zostać powiązane z art. 391 § 1 k.p.c., skoro skarga kasacyjna skierowana jest przeciwko orzeczeniu Sądu drugiej instancji (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK 641/19, niepubl.). Trzeba też zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, iż art. 227 k.p.c., upoważniający sąd do selekcji zgłaszanych dowodów z punktu widzenia oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć, w zasadzie nie może być podstawą skutecznego zarzutu, bez równoczesnego powołania uchybienia innym przepisom postępowania, np. przez oddalenie istotnych wniosków dowodowych (art. 217 § 2 lub 3 k.p.c.) lub uchylenie się od obowiązku działania z rzędu (art. 232 zd. 2 k.p.c.; zob. wyroki Sądu Najwyższego z 9 lutego 2001 r., III CKN 434/00, niepubl.; z 5 września 2008 r., I CSK 41/08, niepubl.; z 12 lutego 2009 r., III CSK 272/08, niepubl.; z 17 lipca 2009 r., IV CSK 117/09, niepubl.; z 27 stycznia 2011 r., I CSK 237/10, niepubl., z 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, niepubl.; z 10 stycznia 2014 r., I CSK 161/13, niepubl.; z 7 maja 2014 r., II CSK 481/13, niepubl.; z 1 marca 2017 r., IV CSK 350/06, niepubl.; z 21 marca 2018 r., V CSK 215/17, niepubl. i z 6 lipca 2018 r., II CSK 617/17, niepubl.). Po dokonanej nowelizacji tego unormowania, przepisem, z którym powiązać należałoby zarzut naruszenia art. 227 k.p.c., może być w szczególności art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Związanie Sądu Najwyższego podstawami skargi

kasacyjnej wyklucza jednak dokonanie jakiegokolwiek uzupełnienia w tym zakresie. Wyrażone we wniosku wątpliwości dotyczące możliwości pominięcia dowodu przez Sąd drugiej instancji nie są przedmiotem regulacji wskazanego w podstawach skargi art. 227 k.p.c., stąd też wniosek oparty na twierdzeniu o istnieniu zagadnienia prawnego nie mógł w sprawie przemawiać za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Rozpoznając wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, wziął pod uwagę, że za złożenie odpowiedzi na skargę kasacyjną przysługuje wynagrodzenie, jak za sporządzenie i wniesienie skargi. Strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi (art. 398⁷ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Nie stanowi odpowiedzi na skargę tak nazwane pismo procesowe, wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 nr 9, poz. 120, z dnia 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, nie publ., oraz z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, nie publ.). W konsekwencji nie wywołuje ono skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.). Ze wskazanych przyczyn nie może być uwzględniony wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, zawarty w piśmie procesowym złożonym po upływie terminu na wniesienie przez uczestnika odpowiedzi na skargę kasacyjną, która ze względu na złożenie jej do niewłaściwego sądu oraz daty wpływu do Sądu Najwyższego już w tej dacie była odpowiedzią złożoną po terminie, ponieważ do jego zachowania nie mogło doprowadzić przekazanie skargi do sądu, za pośrednictwem którego powinna zostać skierowana do Sądu Najwyższego (art. 398⁷ § 1 i 2 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.).

[as]

